

---

**CAVİD VELİYEV YAZDI: ERMENİSTAN'IN YENİ BAŞBAKANI TÜRKİYE İÇİN NE VAAT EDİYOR?**

- 28.05.2018

---

Karar (26 Mayıs 2018)

Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezinden Dr. Cavid Veliyev Paşinyan, Türkiye ile ilişkiler ve Karabağ konusunda milliyetçilerin ve diasporanın desteğini almaya çalıştı diyor.

Ermenistanın eski Başbakanı Serj Sarkisyan'a karşı Nisan 2018'de başlayan gösteriler 8 Mayıs 2018'de muhalif lider Nikol Paşinyan'ın başbakan seçilmesiyle sonuçlandı. Bu süreçte gösterilerin bastırılması için kuvvet kullanılmaması herkesin dikkatini çekti. Çünkü Sarkisyan'ın cumhurbaşkanı seçilmesi sonrası yapılan gösterilerde kuvvet kullanılmış ve 10 sivil hayatını kaybetmişti.

Ermenistan iç ve dış politikası sözde soykırım iddialarının ve Dağlık Karabağın işgalinin esiri durumunda. Ermenistanda Paşinyan'ı iktidara taşıyan neden de aslında bu.

Genellikle Ermenistanın iç ve dış politikasını etkileyen dört önemli etken vardır. Rusya ile ilişkiler, Dağlık Karabağ meselesinde çözüm önerisi, Türkiye ve Ermeni diasporası ile ilişkiler... Dolayısıyla Ermenistanda bütün iktidarlar veya değişim yapmak isteyen herkes söylem ve eylemlerinde bu dört noktayı dikkate almak zorunda. Paşinyan'ı başbakanlığa taşıyan süreçte bu dört konu belirleyici olmuştur. Paşinyan başından itibaren Ermenistandaki gösterilerin Rusyaya karşı olmadığını dile getirerek, hiçbir şekilde Rus askeri üslerinin Ermenistandan çıkarılması veya Ermenistanın Rusyanın bölgesel örgütlerinden çıkması gerektiğini dillendirmede. Fakat Rusya başından itibaren muhalif lider Nikol Paşinyan'a güvenmedi. Çünkü 2017 yılında milletvekili olan Paşinyan, Ermenistanın Avrasya Ekonomik İşbirliği Örgütünden çıkmasına dair parlamentoda yasa tasarısı vermişti.

Öte yandan gösterilerin kritik döneminde NATO çerçevesinde barış birliği olarak görev yapan Ermeni askerler Erivandaki askeri üslerinden dışarı çıkarak göstericilere destek verdi. Ayrıca muhalif lider Paşinyan, Sarkisyandan önce başbakan olan ve Rusya ile iyi ilişkilere sahip Karen Karapetyanın başbakanlık talebine karşı gösterileri tekrar başlattı. Bu nedenle olaylara müdahale kararı veren Rusya, Duma Başkan Yardımcısı Konstantin Zatulin başkanlığında bir milletvekili heyetini Ermenistana gönderdi. Heyet Paşinyanla görüştü. Daha sonra Rusyanın Ermenistan büyükelçisi de muhalif liderle bir araya geldi. Bu görüşlerden sonra Rusya resmi makamlarının Ermenistan gösterilerinin Ukraynadan farklı olduğunu açıklaması Moskovanın olaylara yeşil ışık yaktığına işaret etti. Fakat gösteriler sırasında Rusya basını, Ermenistan karşıtı söylemlerini artırarak Batı yanlısı olarak tarif edilen Paşinyan liderliğine gözdağı verdi. Nitekim gösteriler sırasında Batılı gazeteciler Ermenistandan sürekli olumlu haberler yayınlamıştılar.

Bazı uzmanlara göre, Rusya artık Sarkisyandan yorulmuştu ve bu nedenle kuvvet kullanılmasına izin vermeyerek onun gitmesini kolaylaştırdı. Ayrıca Rusyanın yeni bir Ukrayna ve Suriye istemediği için sorunun müzakereler yoluyla çözümünden yana olduğunu savunanlar da oldu. Serj Sarkisyanın istifası ve Paşinyanın seçilmesi sürecinde Ermeni karar vericiler ve politikacılar sürekli Moskova ile irtibatta oldu. Paşinyan Başbakan seçildikten sonra ilk tebrik eden liderlerden biri Vladimir Putin idi. Rusya Devlet Başkanı, Paşinyana telefon açmış ve her iki taraf geleneksel dost, müttefik ilişkileri çok boyutlu ve bölgesel entegrasyon projeleri olan Avrasya Ekonomik Birliği ve Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü çerçevesinde sürdürmeyi kararlaştırmıştır. Paşinyan Başbakan seçildikten sonra Soçi şehrinde düzenlenen Avrasya Ekonomik İşbirliği Örgütü toplantısına katılmak için ilk yurtdışı ziyaretini de Rusyaya yaptı. Fakat Rusyanın Paşinyana karşı bir güvensizliği söz konusudur ve Paşinyanın dış ve güvenlik politikasında bir değişim yapma girişimi Ermenistanda yeni krizlere neden olabilir. Çünkü Paşinyan Rusyaya gitmeden bir gün önce oluşturduğu bakanlar kurulunun dış ve savunma politikası gibi önemli koltuklarına Batı yanlılarını atadı.

Aslında Ermeni yöneticiler, sınırlar ve Dağlık Karabağ konusunun iki ayrı mesele olduğunu iddia etseler de, sürekli Türkiye ve Azerbaycanı tek mesele olarak gördüler. Türkiye ve Azerbaycanla ilişkiler konusunda Paşinyan da bir değişiklik yapmayarak Sarkisyan ve Koçaryanın tutumunu devam ettirdi. Türkiye ile ilişkiler ve Karabağ konusunda radikal bir tutum sergileyerek milliyetçilerin ve diasporanın desteğini almaya çalıştı. Nitekim Paşinyanın seçilmesi için destek verenler arasında Türkiye ve Azerbaycana karşı en radikal tutumu gösteren Taşnaklar da vardı. Türkiye ile ilişkilerin önkoşulsuz başlatılmasını isteyen Paşinyan, 24 Nisan gününde göstericileri soykırım anıtına topladı. Paşinyanın Türkiye ile önkoşulsuz ilişkilere hazırız açıklaması aslında değişen bir şeyin olmadığını göstermiştir. Çünkü bu söylem 1991 yılından itibaren Ermenistanın Türkiyeye yönelik esas söylemidir ve özeti kısaca şöyle açıklanabilir: İki taraf arasında ilişkileri başlatmak amacıyla Türkiye bize karşı soykırım ve toprak iddianızdan vazgeçin ve Dağlık Karabağda işgale son verin önkoşulunu öne sürmesin... Yani Türkiye yıllardır Ermenistanla ilişkilerde izlediği politikadan vazgeçsin.

Paşinyan seçildikten sonra ilk ziyaretini de işgal altındaki Azerbaycan toprağı olan Şuşaya yaptı ve buranın işgal gününü zafer günü olarak ilan etti. Dağlık Karabağın Ermenistanla birleştirilmesini, görüşmelerde Dağlık Karabağ Ermenilerinin taraf olarak iştirak etmesini ve bağımsız bir devlet olacağını beyan etti ki, bunlar kesinlikle Azerbaycan tarafından kabul edilmeyen teklifler. Bu durum aynı zamanda Azerbaycanın sürekli gündeme getirmiş olduğu, işgali bitirmek için savaş başlatabiliriz, tezini de doğrulamaktadır.

Aslında Paşinyanın bu tutumu son dönemlerde Avrupada iktidar sahibi olmak isteyen milliyetçi liderlerin seçim söylemleriyle örtüşüyor. Milliyetçi desteği artırmak ve dış düşman görüntüsünü kuvvetlendirmek yoluyla kendi iktidarını sağlamlaştırmak bu söylemlerin temel nedeni. Nitekim Ermeni politikacılar, Türkiye ve Azerbaycana karşı hep bu politikayı izledi. Bölgedeki barış ve istikrarın önündeki engel de bundan kaynaklanıyor. Paşinyanın Ermenistanda tekrar milliyetçiliği artırması da ister Karabağ görüşmeleri ister Türkiye ile ilişkilerin düzelmesi noktasında hiçbir olumlu sonuç vaat etmiyor.

Paşinyan radikal söylemleri besleyerek bu noktada Türkiye ve Azerbaycana karşı olan Ermeni diasporasının desteğini almağı hedeflemiştir. Ermeni liderin Dağlık Karabağ görüşmelerinde Ermeni diasporasının görüşü de dikkate alınmalı açıklaması, süreci olumsuz etkileyecek. Ermeni diasporası da yurt dışında Paşinyan hakkında demokratik ve Batı ile yakın ilişkiler kurmayı hedefliyor görüntüsü yaratmak istiyor. Bu nedenle ABDdeki Ermeni diaspora teşkilatı ANCA, ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeoya mektup yazarak Ermenistanda reformlar yapabilmesi için Paşinyan yönetimine 140 milyon dolar yardım yapılmasını istemiştir.

Oysa, Paşinyanın odaklanması gereken sorun Ermenistanın içine düşmüş olduğu ve gösterilere neden olan sosyo-ekonomik sorunlar, tekelleşme ve oligarşik yapı. Örneğin, 2014-2016 yılları arasında Ermenistanın sosyo-ekonomik durumu dolayısıyla yurtdışına seyahat eden ülke vatandaşlarından 44 bini geri dönmemiştir. Yıllık 22 bin kişiye tekabül eden bu rakam 2-3 milyon nüfusu olan bir ülke için yüksek bir oran. Ermenistanın düştüğü durumun tek nedeni, Azerbaycan topraklarının işgali ve Türkiye ile sınırların kapatılması. Kısacası, Ermenistan iç ve dış politikası sözde soykırım iddialarının ve Dağlık Karabağın işgalinin esiri durumunda. Ermenistan`da Paşinyan`ı iktidara taşıyan neden de aslında budur. Beklenti ise Ermenistanın biran önce komşularıyla iyi geçinmesini sağlayarak sosyo-ekonomik durumunu iyileştirmesi olmalı.

Ermenistan yönetiminde Batı yanlısı bir Cumhurbaşkanı Armen Sarkisyan ve Başbakan Paşinyan tarafından değiştirilen kadrolar var. Batılı devletler, özellikle Avrupa Birliği bu noktada Paşinyan yönetimine destek amaçlı Türkiye ile sınırların açılması konusunu tekrar gündeme getirebilir. Mazereti de sınırlar açılırsa Paşinyanın eli kuvvetlenir ve gerekli tavizleri verebilir iddiası olabilir. Bu yorumu yapmamıza neden son 25 yıllık tecrübe. Fakat unutulmamalıdır ki, Azerbaycan ve Türkiyenin Ermenistan üzerinde yegane baskı aracı bu sınırlardır ve sınırlar açılırsa Ermenistan taviz vermekten vazgeçer.

<http://www.karar.com/gorusler/cavid-veliyev-yazdi-ermenistanin-yeni-basbakani-turkiye-icin-ne-vaat-ediyor-865478>